

gemeente Bronckhorst

PERSPECTIEFNOTA 2018 - 2021

Inhoudsopgave

1. Aanbiedingsbrief	3
2. Invulling collegeprogramma 2014 - 2018	5
2.1. Programma 1 Zorg en ondersteuning	6
1A Vitale inwoners en samenleving	6
1C Individuele voorzieningen	6
2.2. Programma 2 Wonen en Leefomgeving	7
2B Aantrekkelijke leefomgeving	7
2.3. Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling	8
3A Economie	8
3B Duurzaamheid	8
2.4. Programma 4 Bestuur	9
4A Besturen	9
4C Bedrijfsvoering	9
3. Financiële uitgangspunten begroting	10
3.1. Begrotingsuitgangspunten	10
3.2. Ontwikkeling beschikbare ruimte	10
3.3. Overige ontwikkelingen	13
4. Beslispunten	17
5. Bijlagen	18
5.1. Uitgangspunten programmabegroting 2018 - 2021	18
5.2. Investeringsplan 2018 - 2021	22
5.3. Voortgang collegeprogramma	24

1. Aanbiedingsbrief

De perspectiefnota is belangrijk voor de kaderstellende rol van de raad. Het schetst globaal de financiële ruimte voor 2018 en volgende jaren op basis van de informatie en inzichten die we begin april 2017 hebben. De autonome ontwikkelingen die bekend zijn (bestaand beleid in hoofdstuk 3) en de beleidsvoorstellen in de perspectiefnota (hoofdstuk 2) vormen straks budgetten in de begroting wanneer u daarmee instemt.

Begrotingsbeeld 2018 - 2021

Het begrotingsbeeld voor onze gemeente is als volgt:

Begrotingsbeeld 2018 - 2021	2018	2019	2020	2021
Beginstand programmabegroting 2017 - 2020	29.853	81.109	148.464	148.464
Autonome ontwikkelingen (hoofdstuk 3)	34.780	152.257	135.422	-44.126
A Begrotingsruimte bestaand beleid	64.633	233.365	283.886	104.337
Uitvoering collegeprogramma (hoofdstuk 2)	-478.740	-553.740	-640.490	-549.490
B Nieuwe voorstellen	-478.740	-553.740	-640.490	-549.490
Begrotingsruimte 2018 - 2021 (A + B)	-414.107	-320.375	-356.604	-445.153

+ = ruimte; - = tekort

Onder de autonome ontwikkelingen vallen de effecten van genomen raadsbesluiten, algemene uitkering en vervangingsinvesteringen. De grootste wijziging na de programmabegroting (november 2016) is de dekking van het project "Bronckhorst heet welkom". Het voorstel hiervoor hebt u vastgesteld in diezelfde raadsvergadering van november.

Eenmalige voorstellen worden in Bronckhorst uit de algemene reserve bekostigd en ziet u niet in bovenstaand overzicht. De voorstellen met dekking uit de algemene reserve (paragraaf 3.3), komen voort uit de programmabegroting 2017 - 2020.

Sociaal domein

Een belangrijk gegeven bij de budgettaire neutraliteit voor het sociaal domein (raadsbesluit) is dat we in de komende jaren een lastenverlaging moeten realiseren, gelijk aan de korting op de algemene uitkering. De jaarlijkse exploitatieschommelingen worden vanaf 2017 opgevangen in de "bestemmingsreserve sociaal domein".

<i>Ontwikkelingen sociaal domein</i>				
Ontwikkelingen sociaal domein	2018	2019	2020	2021
Algemene uitkering	-394.506	-395.776	-378.548	-353.233
Nieuwe voorstellen	-131.740	-111.740	-111.740	-111.740
Omvang bestemmingsreserve sociaal domein	-	-	-	-
Ontwikkeling 'Bestemmingsreserve sociaal domein'	-526.246	-507.516	-490.288	-464.973

+ = ruimte; - = tekort

In de nota reserves en voorzieningen 2017 Bronckhorst is uw voornemen om een bestemmingsreserve Sociaal domein te gebruiken, geformaliseerd. Via die reserve worden eventuele overschotten binnen het sociaal domein tot en met 2020 beschikbaar gehouden voor volgende jaren om zo toe te groeien naar een budgettaire neutraliteit bij dalende inkomsten, ofwel voor de vormgeving van de transformatie. Eventuele tekorten worden ook vanuit deze reserve afgedekt.

Sluitende begroting 2018

Voor nieuw beleid is € 65.000 beschikbaar in 2018. Belangrijk is nu af te spreken welke beleidsvoorstellen in 2018 en verder opgepakt worden. We komen in november met een begroting 2018 - 2021 die sluitend is voor 2018, maar zo mogelijk zelfs meerjarig binnen de afgesproken bandbreedte van 0,5% van de begrotingsomzet (zijnde € 370.000).

Besluitvorming

De behandeling van de perspectiefnota komt in de commissievergadering van 10 mei. In deze vergadering hebt u uiteraard ook de gelegenheid verduidelijking te vragen over de door ons gepresenteerde perspectiefnota. De perspectiefnota wordt in de raad van 24 mei behandeld.

2. Invulling collegeprogramma 2014 - 2018

Een belangrijk onderwerp van de perspectiefnota vormt de uitvoering van het collegeprogramma. De eerste (financiële) invulling van ons collegeprogramma is gestart in de perspectiefnota 2016 - 2019. In bijlage 5.3 bij deze perspectiefnota leest u welke speerpunten we in het collegeprogramma kennen en de voortgang daarvan.

In dit hoofdstuk schetsen we u onze voorstellen waarvoor aanvullende middelen gewenst zijn. De indeling van de ambities (speerpunten) volgt de inrichting van de deelprogramma's van de programmabegroting zoals we die kennen vanaf het begrotingsjaar 2017. Sommige voorstellen raken de uitgangspunten van het Traject Toekomstbestendig Bronckhorst (TBB).

Nieuwe voorstellen	2018	2019	2020	2021
Programma 1 Zorg en ondersteuning				
1A Special Olympics	-20.000	-	-	-
1C Armoedebestrijding jeugd	-111.740	-111.740	-111.740	-111.740
Totaal voorstellen programma 1	-131.740	-111.740	-111.740	-111.740
Programma 2 Wonen en leefomgeving				
2B Bomenbeleidsplan	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
2B Glasvezel buitengebied	-15.000	-95.000	-166.750	-197.750
Totaal voorstellen programma 2	-115.000	-195.000	-266.750	-297.750
Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling				
3A Aanpak vitale economie	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Totaal voorstellen programma 3	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Programma 4 Bestuur				
4A Dienstverleningsconcept	-92.000	-107.000	-122.000	-
4A Fac. Maatschappelijke initiatieven leges	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
4A Fac. Maatschappelijke initiatieven OZB	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000
Totaal voorstellen programma 4	-192.000	-207.000	-222.000	-100.000
Totaal effect nieuwe voorstellen	-478.740	-553.740	-640.490	-549.490

+ = alternatieve dekking; - = geldvraag

2.1. Programma 1 Zorg en ondersteuning

We streven ernaar dat alle inwoners (met of zonder beperking) meedoen en dat zoveel mogelijk doen binnen de "reguliere" voorzieningen. Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor een gezonde leefstijl, onderdeel daarvan is ook 'meedoen'. Een deel van de inwoners heeft op enig moment meer nodig: begeleiding, ondersteuning, om mee te blijven doen en de regie op het eigen leven te houden. Voor een kleine groep is dit niet voldoende. Zij hebben intensievere vormen van ondersteuning nodig. De grootste uitdaging op dit terrein is de versterking van inwoners zelf door preventie en de inzet van algemeen toegankelijke voorzieningen. Op die manier wil Bronckhorst zorgen dat inwoners zo min mogelijk een beroep hoeven doen op specialistische voorzieningen en zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden.

1A Vitale inwoners en samenleving

Maatschappelijke doelen

- Inwoners voelen zich gezond en zelfredzaam
- Inwoners doen actief mee in de samenleving

Special Olympics (€ 20.000 N)

De Special Olympics 2018 zijn in mei 2016 toegekend aan de regio Achterhoek binnen het samenwerkingsverband Achterhoek in Beweging met Gemeente Doetinchem als penvoerder. Het evenement is van vrijdag 8 t/m zondag 10 juni 2018 en bedoeld voor mensen met een verstandelijke beperking van 8 jaar en ouder. Vanuit de 8 deelnemende gemeenten wordt een bedrag aan cofinanciering gevraagd van maximaal € 20.000 per gemeente. In Bronckhorst worden op de accommodatie van golfclub 't Zelle wedstrijden georganiseerd.

De Special Olympics sluiten aan op de uitgangspunten Achterhoek in Beweging; een samenwerkingsverband waarin Bronckhorst sinds 2014 actief deelneemt. De Special Olympics sluiten aan op de ambities die zijn geformuleerd binnen het samenwerkingsverband Achterhoek in Beweging:

- Creëren van een sportfeest met allure in de Achterhoek
- Bijdragen aan een gezonde leefstijl voor mensen met een verstandelijke beperking
- Bijdragen aan de inclusieve samenleving en het duurzaam borgen hiervan in de nalatenschap (de 'legacy'), welke aansluit bij het lopende project in de Achterhoek 'aangepast sporten'
- Creëren van een breder aanbod voor aangepast sporten
- Verhogen deskundigheid binnen het aangepast sporten

1C Individuele voorzieningen

Maatschappelijk doelen

- Inwoners voelen zich gezond en zelfredzaam
- Inwoners doen actief mee in de samenleving
- Inwoners ervaren een passend voorzieningenniveau

Armoedebestrijding jeugd (€111.740 N)

De participatie van kinderen en jongeren aan de samenleving is van belang voor het gezond en veilig opgroeien. Door deel te kunnen nemen aan de samenleving door bijvoorbeeld lid te zijn van een sportvereniging ontstaan sociale contacten en hebben ze lichamelijke activiteit. Een kind wordt op deze manier meer volledig onderdeel van de samenleving en voelt zich geen uitzondering ten opzichte van andere kinderen. Het gevraagde budget is € 111.740 N.

Vanaf 2017 zijn hiervoor 4 jaar middelen beschikbaar vanuit een decentralisatie-uitkering. Naar aanleiding van een motie van uw raad werken we aan een plan van aanpak voor dit thema. Kerndoel is de participatie van kinderen vergroten die dit niet vanzelfsprekend kunnen (door geldgebrek van ouders).

2.2. Programma 2 Wonen en Leefomgeving

Bronckhorst wil een gemeente zijn waarin het prettig wonen, werken en recreëren is met een goede en veilige bereikbaarheid van kernen en voorzieningen.

2B Aantrekkelijke leefomgeving

Maatschappelijke doelen

- Een veilige en aantrekkelijke woon- en leefomgeving
- Alle kernen en het buitengebied zijn goed bereikbaar
- Beschikbaarheid van goede voorzieningen

Bomenbeleidsplan (€ 100.000 N)

In het vastgestelde bomenbeleidsplan 'Raamwerk voor een rijk landschap' wordt gestreefd naar een functioneel, vitaal en veilig bomenbestand wat het karakter van het afwisselende landschap en de kwaliteit van wonen, werken en recreëren versterkt. Inzetten op landschappelijke kwaliteit is één van onze 3 speerpunten.

Het beleidsplan zorgt ervoor dat we goed onderbouwde keuzes kunnen maken, waardoor we ons bomenbestand op een verantwoorde wijze kunnen beheren en behouden. Bomen zijn belangrijke landschappelijke dragers en met dit plan zetten we in op duurzame landschappelijke kwaliteit. Vanaf 2013 is er een achterstand ontstaan op het onderhoud van onze bomen. We willen het onderhoud van de bomen weer op een goed niveau brengen zodat de structuren van het landschap behouden blijven. Daarnaast willen we een impuls geven aan het landschap door duurzaam te investeren. Voor het herstelplan en om het achterstallig onderhoud aan ons bomenbestand weg te werken is € 1.000.000 nodig. Dit kan gespreid worden over meerdere jaren. We stellen voor om het weg werken van achterstallig onderhoud ten laste van algemene reserve te brengen. Voor het uitvoeren van het reguliere onderhoud aan de bomen is € 100.000 extra nodig.

Glasvezel buitengebied (€ 15.000 N)

Voor de aanleg van glasvezel in het buitengebied moeten we een (voor) investering doen van € 6,1 mln. Voor € 1,1 mln wordt de dekking uit het fonds bovenwijks gehaald. Wat betekent dat voor een bedrag van € 5 mln. aanvullende middelen nodig zijn. Over dit onderwerp ontvangt u een apart raadsvoorstel.

2.3. Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling

Bronckhorst wil een gemeente zijn met een gunstig (regionaal) economisch klimaat binnen een circulaire economie waarbij ruimte is voor iedereen die hieraan naar vermogen kan bijdragen.

3A Economie

Maatschappelijke doelen

- Een gezond en toekomstbestendig ondernemersklimaat en bedrijfsleven in Bronckhorst en de Achterhoek
- Bronckhorst en de Achterhoek zijn een kansrijke en aantrekkelijke regio om in te werken
- De winkelkernen in Bronckhorst zijn compact en vitaal

Aanpak vitale economie (€ 40.000 N)

Het reguliere budget gaat op aan structurele verplichtingen, waardoor er geen ruimte beschikbaar is voor incidentele initiatieven of ontwikkelingen. Vanuit het collegeprogramma is in 2017 eenmalig € 30.000 beschikbaar voor het opstellen van lokaal economisch beleid.

Vanwege de demografische ontwikkeling zal de gemeente initiatieven moeten aanjagen of externe onderzoeken laten uitvoeren om de haalbaarheid van initiatieven aan te tonen. Of bedrijven verleiden om zich te vestigen zodat beeldbepalende ondernemingen op strategische locaties worden hergevestigd om de centrumfunctie te versterken.

Voor de ontwikkeling van vitale kernen en de economische ontwikkeling is het wenselijk om middelen te hebben zodat initiatieven mogelijk gemaakt kunnen worden.

3B Duurzaamheid

Maatschappelijke doelen

- Het realiseren van een economisch systeem waarbij de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen maximaal is en waardevernietiging minimaal (een circulaire economie)
- Afvalstromen dienen als grondstofstromen
- Regio Achterhoek energieneutraal in 2030

2.4. Programma 4 Bestuur

We willen voortvarendheid, openheid en ambitie uitstralen. We staan open voor experimenten, proeftuinen en initiatieven uit de samenleving. Aandacht en ruimte om elkaar te ontmoeten, bereikbaar zijn en goede spreiding van voorzieningen staan centraal. De gemeente blijft verantwoordelijk voor vraagstukken op verschillende niveaus (van wijk- tot regionaal niveau). Daarbij is de insteek 'lokaal doen wat lokaal kan' en 'regionaal daar waar het slimmer is'.

4A Besturen

Maatschappelijke doelen

- De samenleving en de overheid zien elkaar als gelijkwaardige partners
- Een sterke gemeente en regio Achterhoek creëren

Dienstverleningsconcept (€ 92.000 N)

Onze nieuwe dienstverleningsvisie is een doorontwikkeling van het concept dat we sinds 2010 hanteren en is gebaseerd op 'ANTWOORD'. De essentie van dit dienstverleningsconcept is dat inwoners en bedrijven één centrale toegang hebben tot de overheid en niet meer van het kastje naar de muur worden gestuurd (van de ene naar de andere afdeling). We zijn nu ruim zes jaar en veel ontwikkelingen verder, dus we zijn toe aan een doorontwikkeling van onze dienstverlening. Belangrijke ontwikkelingen zijn:

- Demografische ontwikkelingen
- Digitalisering van de samenleving
- Meer zelfstandigheid van de inwoner

Verder sluiten we aan bij de landelijke programma's voor het verder digitaliseren van overheidsdienstverlening: Digitaal 2017 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en de Digitale Agenda 2020 vastgesteld in de Algemene ledenvergadering van de VNG.

Faciliteren maatschappelijke initiatieven (€ 100.000 N)

We willen maatschappelijke initiatieven faciliteren met minder regelgeving. Regelgeving die door de initiatiefnemers vaak tegenstrijdig gevoeld wordt: "we doen iets voor de samenleving, maar de gemeente stuurt ons de rekening". Steeds vaker komt de roep om om helderheid over het faciliteren door de gemeente en wordt een aantal knelpunten benoemd. Het gaat dan onder meer om onroerendezaakbelasting (OZB), de verplichte verklaring omtrent gedrag (VOG) voor vrijwilligers, leges en materialen voor evenementen. Het voorstel is een uitwerking van een tweetal raadsnoties: compensatie onroerendezaakbelasting maatschappelijk vastgoed (motie 11 – 1) en uitbreiden doelgroep kosteloos beschikbaar stellen VOG (motie 17).

4C Bedrijfsvoering

Maatschappelijke doelen

- Een organisatie die flexibel en efficiënt inspeelt op de gemeentelijke taken, nu en in de toekomst

3. Financiële uitgangspunten begroting

3.1. Begrotingsuitgangspunten

Ieder jaar leggen we in de perspectiefnota de uitgangspunten vast en leggen we u die ter vaststelling voor. De uitgangspunten hanteren we bij de opstelling van de programmabegroting voor het onderdeel beschikbare financiële ruimte. U ziet in bijlage 5.1 bij deze perspectiefnota, waar zinvol de uitgangspunten zijn toegelicht.

Lonen, prijzen en rente

Voor de perspectiefnota is het belangrijk om te weten dat we de loon- en prijsstijging niet financieel in deze perspectiefnota hebben verwerkt. De percentages die u in bijlage 5.1 ziet, zijn de percentages zoals deze nu bekend zijn (septembercirculaire 2016). Vaak gelden vanuit de meicirculaire 2017 weer andere percentages. Dat geldt ook voor de rentepercentages, die zijn medio 2017 ook anders dan nu. Maar wel ligt vast waar we de percentages vandaan halen. De lasten voor lonen en prijzen zetten we af tegen de compensatie hiervoor in de meicirculaire. De financiële effecten ziet u jaarlijks pas in de programmabegroting.

Financiering

De perspectiefnota is geen begroting op een eerder moment, maar geeft een globaal inzicht in de omvang van de bestaande lasten en baten. Het in tijd anders realiseren van projecten en investeringen kan behoorlijke schommelingen geven in de omvang van reserves, voorzieningen en renteresultaten. De gelijktijdige samenloop van werkzaamheden voor de jaarrekening vanwege het sociaal domein en de perspectiefnota maken berekeningen op dit moment onmogelijk.

Nieuwe voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

In de programmabegroting 2017 - 2020 hebben we de nieuwe BBV-voorschriften doorgevoerd. Om de financiële overzichten in de programmabegroting correct weer te geven mogen we de middelen en bedrijfsvoeringskosten niet financieel meenemen in het programmaplan. Sinds de programmabegroting 2017 kennen we hiervoor de deelprogramma's Middelen (4B) en Bedrijfsvoering (4C). Volgens de BBV-voorschriften maken de budgetten wel deel uit van de begroting, maar niet van het programmaplan. U autoriseert de budgetten niet vanuit het programmaplan (hoofdstuk 2 in de programmabegroting), maar vanuit de financiële begroting (hoofdstuk 3 in de programmabegroting). Vanaf 2018 ziet u de budgetten voor bedrijfsvoering en de middelen afzonderlijk weergegeven, zodat u ziet wat u autoriseert. De maatschappelijke doelen die we wel hebben voor deze twee onderdelen blijven we benoemen onder de vastgestelde deelprogramma's 4B Middelen en 4C Bedrijfsvoering, maar nemen we financieel niet mee in het programmatotaal waaronder die deelprogramma's vallen.

3.2. Ontwikkeling beschikbare ruimte

De cijfers over het bestaand beleid in deze perspectiefnota zijn geënt op de meest recente informatie (1 maart 2017). De wereld staat natuurlijk niet stil na dat moment. Zo zullen de meicirculaire en de septembercirculaire 2017 zeker invloed hebben.

De ontwikkelingen na 1 maart nemen we mee in de programmabegroting 2018 – 2021. Dit doen we voor een vaste set van autonome waarden (zie bijlage 5.1 bij deze perspectiefnota). Wanneer er gedurende het jaar bijzondere wijzigingen komen, geven we dat aan bij de begroting. Ook voor de periode 2019 - 2021 zullen die ontwikkelingen weer langs komen is onze ervaring. Ontwikkelingen waarop we zelf geen invloed hebben; die worden ons "opgelegd" door de omgeving.

In deze paragraaf ziet u de punten die van invloed zijn (geweest) bij de ontwikkeling van de beschikbare financiële ruimte tussen het moment van vaststelling van de programmabegroting 2017 - 2020 en deze perspectiefnota. Financiële ruimte, die beschikbaar kan komen voor nieuw beleid.

Beschikbare financiële ruimte	2018	2019	2020	2021
Beginstand programmabegroting 2017 - 2020	29.853	81.109	148.464	148.464
Autonome ontwikkelingen uitgangspunten	-79.463	20.408	15.296	-362.066
Effecten 2e tussenrapportage 2016	-15.112	-9.112	-9.112	-9.112
Effecten voorstel "Bronckhorst heet welkom" van 03-11-2016	-644.000	-644.000	-644.000	-
Algemene uitkering	644.695	716.175	702.735	837.595
Effecten jaarstukken 2016	-	-	-	-
Investeringslasten	128.659	68.786	70.503	-510.543
Autonome ontwikkelingen	34.780	152.257	135.422	-44.126
Begrotingsruimte bestaand beleid	64.633	233.365	283.886	104.337

+ = ruimte; - = tekort

Autonome ontwikkelingen

Bij de autonome ontwikkelingen hebben we de bekende ontwikkelingen vanuit de uitgangspunten opgenomen. In deze perspectiefnota zijn dat de wettelijke salarisperiodieken (€ 100.000 N). Ook zijn hier de besparende effecten meegenomen van de vervanging van openbare verlichting door LED-armaturen (€ 48.000V in 2018), vervangende parkeerruimte in Achter Drempt (€ 5.000 V in 2018). Tot slot zijn de lasten van de fusie van 2 scholen in Vorden (€ 110.000 N), lagere lasten Bronckhorst heet welkom (€ 377.500V in 2018) en de niet gerealiseerde besparing leerlingenvervoer (€ 300.000 N) verwerkt.

Leerlingenvervoer: Vanaf 1 augustus 2014 zijn scholen er verantwoordelijk voor om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden (passend onderwijs). Wij verwachtten dat leerlingen deze ondersteuning vaker op een dichtbij gelegen school konden krijgen. In de praktijk pakt dit heel anders uit. Het aantal leerlingen daalt, maar door de grote afstanden binnen onze gemeente lukt het vaak niet om een volledige bezetting van de taxibusjes te realiseren én binnen de maximale verblijfstijd in de taxi te blijven.

Effecten tussenrapportages 2016

Hier ziet u de informatie over het begrotingsbeeld 2017 - 2020 zoals u dat hebt kunnen lezen in de tweede tussenrapportage 2016. De structurele effecten daarvan zijn klein.

Effecten voorstel 'Bronckhorst heet welkom'

U hebt in de raadsvergadering van november 2016, naast de programmabegroting 2017 - 2020, ook de eerste begrotingswijziging 2017 vastgesteld. Essentie van die wijziging is om de lasten van 'Bronckhorst heet welkom' (€ 644.000 jaarlijks) niet uit het budget van sociaal domein te betalen, maar daarvoor de algemene gemeentelijke middelen in te zetten. Reden voor dat besluit is de hogere algemene uitkering vanaf 2017.

In 2018 verwachten we dat het project "Bronckhorst heet welkom" is afgerond. Dit betekent dat we ons alleen richten op de landelijke taakstelling voor het huisvesten van statushouders. We gaan er vanuit dat het project in de lijnorganisatie geborgd is, waarmee projectkosten komen te vervallen, zoals inhuur van extra personeel. Daarnaast vervallen de kosten voor extra huisvesting, inrichting en educatie aan kinderen. De kosten voor de uitvoering van het intensieve inburgeringsprogramma blijft staan, zodat we die kunnen blijven aanbieden aan de statushouders

uit onze gemeente. Afhankelijk van het aantal statushouders dat daadwerkelijk instroomt in 2017 wordt dit bedrag in 2018 bijgesteld. Voor de perspectiefnota 2018 gaan we uit van een verlaging van € 377.500. Het totale effect wordt hierdoor dus nu € 266.500 (€ 644.000 -/- € 377.500).

Algemene uitkering

Over de algemene uitkering informeren we u regelmatig via de actieve informatievoorziening. In deze perspectiefnota hebben we de daarin besproken gevolgen verwerkt. Die wijzigingen komen voort uit de septembercirculaire 2016 en vervolgens de decembercirculaire 2016. Feitelijk vormen deze extra middelen de dekking voor het project 'Bronckhorst heet welkom'.

Of de geraamde ontwikkeling van de algemene uitkering zo blijft, zullen de mei- en septembercirculaire 2017 moeten uitwijzen. De effecten van de decembercirculaire 2016 voor het jaar 2021 is aan de reeks toegevoegd (€ 134.860 hoger dan het bedrag in 2020).

Effecten jaarstukken 2016

De gegevens vanuit de jaarresultaten 2016 met structurele effecten zijn nog niet bekend. De werkzaamheden voor het sociaal domein maken dat de noodzakelijke voorbereidingen daarvoor een langere voorbereidingstijd kennen. De langere voorbereidingstijd hebben we met u medio 2016 afgesproken.

Investeringslasten

Hier ziet u de effecten van de geplande vervanging van bestaand materieel, afvalvoorzieningen, riolering en automatisering. U ziet dit vervangingsplan ook in bijlage 5.2 bij deze perspectiefnota. De afwijkingen in de jaren 2018 - 2020 (ten opzichte van de gegevens in de perspectiefnota 2017 - 2020) ontstaan door de uitwerking van de nota Reserves en voorzieningen.

In lijn met de BBV-voorschriften en de gedachte daarachter rekenen we geen rente meer over de eigen financieringsmiddelen. Dat betekent dat de algemene reserve niet meer groeit door rentevergoeding, maar dit is nu de besparing op investeringslasten omdat we hier geen rente meer berekenen.

Zoals gebruikelijk zijn in de perspectiefnota de vervangingsinvesteringen in het laatste jaar (2021) nieuw toegevoegd.

Informatie over het sociaal domein

In het beleidsplan Sociaal Domein staan de maatschappelijke doelen geformuleerd. Die hebben we uitgewerkt in de programmabegrotingen. Doel is dat inwoners zich gezond voelen, zelfredzaam zijn, actief meedoen in de samenleving en dat er een passend voorzieningenniveau wordt ervaren.

Afgesproken is om eventuele jaarlijkse overschotten binnen het sociaal domein voor hetzelfde doel in volgende jaren in te zetten. Met de vaststelling van de nota Reserves en voorzieningen is een bestemmingsreserve sociaal domein gevormd tot 2020 waar jaarlijks de overschotten of tekorten mee verrekend worden. We monitoren de structurele taakstelling voor de 3D-taken.

Ontwikkelingen sociaal domein	2018	2019	2020	2021
Algemene uitkering	-394.506	-395.776	-378.548	-353.233
Nieuwe voorstellen	-131.740	-111.740	-111.740	-111.740
Omvang bestemmingsreserve sociaal domein	-	-	-	-
Ontwikkeling 'Bestemmingsreserve sociaal domein'	-526.246	-507.516	-490.288	-464.973

+ = ruimte; - = tekort

De taakstelling uit bovenstaande tabel komt bovenop de bestaande taakstelling (€ 1,7 mln voor 2018). De oorzaak van de aanvullende korting hebt u kunnen lezen in de actieve informatievoorziening over de september- en decembercirculaire. Dit zijn de ontgroening en het lagere aantal zorgcliënten binnen de jeugdtaak.

3.3. Overige ontwikkelingen

Inzet reserves voor projecten

Naast de structurele uitgaven kennen we projecten die eenmalig van aard zijn, dus ook de uitgaven daarvoor zijn eenmalig. Projecten vanuit de resultaatbestemmingen jaarstukken 2016 ziet u terug in de programmabegroting 2018 - 2021.

1A Project alcoholmatiging Jeugd (€ 30.000)

In het beleidsplan Sociaal Domein 2015 - 2018 is één van de maatschappelijk doelen “Inwoners voelen zich gezond en zelfredzaam”. Beleidskeuze hierbij is de afname van het alcoholgebruik. Met interventies, publicaties en leermateriaal richten we ons op preventie en stimuleren we inwoners te werken aan een gezonde levensstijl. Dit zal leiden tot lagere zorguitgaven. Het totale bedrag is gebaseerd op historische uitgaven voor het project alcoholmatiging van de GGD. De middelen zijn oorspronkelijk afkomstig van het meerjarige budget voor de initiatieven transformatie sociaal domein.

2A Pilot Pimp de krimp (€ 10.000)

Binnen dit project verstrekken we bijdragen aan (lokale) initiatieven. De middelen zijn oorspronkelijk afkomstig van de resultaatbestemming 2013.

2B Bomenbeleidsplan (€ 200.000)

In het vastgestelde bomenbeleidsplan ‘Raamwerk voor een rijk landschap’ wordt gestreefd naar een functioneel, vitaal en veilig bomenbestand wat het karakter van het afwisselende landschap en de kwaliteit van wonen, werken en recreëren versterkt. Inzetten op landschappelijke kwaliteit is één van onze 3 speerpunten.

Het beleidsplan zorgt ervoor dat we goed onderbouwde keuzes kunnen maken, waardoor we ons bomenbestand op een verantwoorde wijze kunnen beheren en behouden. Bomen zijn belangrijke landschappelijke dragers en met dit plan zetten we in op duurzame landschappelijke kwaliteit. Vanaf 2013 is er een achterstand ontstaan op het onderhoud van onze bomen. We willen de bomen weer op een goed niveau brengen zodat de structuren van het landschap behouden blijven. Daarnaast willen we een impuls geven aan het landschap door duurzaam te investeren. Voor het herstelplan en om het achterstallig onderhoud aan ons bomenbestand weg te werken is € 1.000.000 over meerdere jaren nodig. We stellen voor om het weg werken van achterstallig onderhoud ten laste van algemene reserve te brengen.

2B Rijkere visie op onderwijs (€ 50.000)

Vanuit een rijkere visie op onderwijs, willen we op één van de integrale kindcentra in Bronckhorst een pilot doen waarbij geëxperimenteerd wordt met samenvoeging van kindvoorziening en onderwijs met verwante sectoren (sport, cultuur, natuur en zorg).

Dit voorstel kan een win-win situatie zijn voor scholen en verenigingsleven. De samenleving wordt meer bij het onderwijs betrokken. Kinderen maken kennis met het aanbod dat de gemeente heeft en docenten worden ontlast door inzet van de kennis en expertise van de verenigingen. Mogelijk zorgt dit voor meer aanmeldingen bij de verenigingen. Een basisaanbod is voorhanden voor elke leerling ongeacht achtergrond en financiële situatie van ouders. In samenhang hiermee willen we ook de visie op binnensportaccommodaties betrekken (zie hierna)

Na ervaringen op de pilotschool (in 2017) zorgt dit voor mogelijke verdere uitrol in de gemeente doordat andere scholen volgen.

2B Visie binnensportaccommodaties (€ 50.000)

Door meerdere burgerinitiatieven is van alle gemeentelijke sporthallen de exploitatie overgedragen aan beheersstichtingen. Het eigendom ligt nog wel bij de gemeente. De afgesloten exploitatieovereenkomsten lopen tot en met 2019.

Op dit moment spelen er initiatieven rondom multifunctioneel gebruik in Halle, Keijenborg en Hengelo die mede gevormd worden rondom gemeentelijke sportaccommodaties. Op dit

moment staat één gymzaal in Zelhem ter discussie. Hiervan is aangegeven richting verenigingen, exploitant en inwoners dat het onderwijs leidend is vanuit de kerntaak en spreiding. Zie hiervoor ook de rijkere visie onderwijs. Tot slot zijn veel sporthallen ouder dan 30 jaar. Hiervoor genoemde ontwikkelingen betekenen dat we een toekomstvisie op het sportaccommodatiebeleid moeten hebben.

In de toekomstvisie moeten de volgende vragen een antwoord krijgen:

- wat is de minimaal acceptabele bezettingsgraad en benodigd sportvloeroppervlak
- onderzoek wat de consequenties van de demografische ontwikkelingen voor de (toekomstige) bezettingsgraad zijn
- wat is het benodigd sportvloeroppervlak richting kerntaak bewegingsonderwijs
- hoeveel sporthallen / gymlokalen zijn nodig
- welke spreiding is wenselijk
- wat zijn de financiële consequenties in vervangingsinvesteringen in functionaliteit, duurzaamheid en doelmatigheid?

2B Huisvesting bibliotheek (€ 150.000)

Voor de periode 2017 - 2020 zijn door de samenwerkende gemeenten afspraken vastgelegd ten behoeve van een nieuwe budgetovereenkomst. Op basis van deze afspraken is duidelijk dat het huidige budget van € 638.000 niet voldoende zal zijn. Het tekort bedraagt € 211.000. De oorzaak van het tekort ligt in de toerekening van personeelslasten (backoffice) en daling van gebruikersinkomsten.

Voor Vorden loopt het contract met ProWonen af per 1 januari 2018 en zal deze vestiging bij het onderzoek naar alternatieve huisvesting moeten worden betrokken.

Om een goede afweging te maken over het toekomstige bibliotheekwerk en de dienstverlening worden op dit moment scenario's uitgewerkt. Dit zal gevolgen hebben voor de dienstverlening van de bibliotheek in Bronckhorst. Met de bibliotheek West-Achterhoek zijn we in gesprek om verschillende scenario's voor een toekomstbestendige bibliotheekfunctie, waarbij onder andere de hoogte van de subsidie, (centrale) huisvesting, servicepunten in openbare vestigingen, multifunctionele accommodaties, bibliotheek op school en regiofunctie (Brewinc, Doetinchem) worden betrokken.

In 2018 zullen er incidentele middelen nodig zijn om de fysieke bibliotheek onder te brengen op alternatieve locaties

3B Energiebesparing bedrijven (€ 45.000)

Vanuit het collegeprogramma werken we aan Energieneutraal in 2030. De start van dit project is daar een verdere uitwerking van. De regionale aanpak is gericht op het stimuleren van alle ondernemers om hun fossiele energiegebruik te verminderen. De aanpak bestaat uit een communicatiecampagne die gericht is op bewustmaking en het toepassen van energiescans MKB Energy CheckUp (Duurzaam Ondernemen) en DOE-scans. De scans zetten we in om de mogelijkheden voor elke ondernemer in beeld te brengen als startpunt voor het verbeteren van zijn energie-efficiëntie, het voldoen aan wettelijke eisen en het onderbouwen van zijn investeringsbeslissingen in energiematregelen. Het idee is dat wanneer de ondernemers de besparende maatregelen gaan treffen en daarmee een besparing realiseren, ze de kosten van de scans zelf betalen.

Momenteel loopt er een pilot bij een van de Achterhoekse gemeenten. Bij de begroting willen we een definitieve afweging maken. Voor de financiering van deze aanpak wordt van de gemeente een bijdrage gevraagd. Aan het Gelders Energie Akkoord (GEA) wordt dezelfde financiële bijdrage gevraagd. Het geld wordt besteed aan de energiescans, ondersteuning en communicatie, werving en coördinatie. Aan de ondernemersverenigingen wordt ook een bijdrage gevraagd in de vorm van menskracht

4B Transitiekosten samenwerking Belastingen (€18.475)

Vanaf 2016 voert het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Twente (GBT) de belastingwerkzaamheden voor Bronckhorst uit. De personele frictiekosten van de overdracht naar het GBT lopen 5 jaar (conform raadsbesluit 2015).

4C Strategische personeelsplanning (€ 165.000)

Door verschillende oorzaken (intensievere contacten gemeente-samenleving, complexere problematiek) is de werkdruk op meerdere clusters sterk toegenomen.

- Relatie andere overheden wordt intensiever: meer vragen vanuit samenwerkingsverbanden als P10 en Regio
- Beleidsinformatie, verzamelen, analyseren en vertalen van strategische informatie naar visie en keuzes gemeente.
- Diverse thema's vragen om maatwerk, pionieren en creativiteit. Dat betekent telkens nieuwe werkvormen en processen uitdenken en uitzetten. Dit vraagt extra tijd en inzet. Bijvoorbeeld demografie, vitale kernen, omgevingswet.

Financieel beeld bestedingen Algemene Reserve

De lasten van de projecten en daarmee de inzet van de algemene reserve verloopt als volgt:

Voorstellen met dekking uit algemene reserve

Enmalige projecten vanuit Algemene reserve	2018	2019	2020	2021
1A Project alcoholmatiging Jeugd	30.000			
2A Pimp de krimp	10.000			
2B Bomenbeleidsplan (achterstallig onderhoud)	200.000	400.000	400.000	-
2B Huisvesting bibliotheek	150.000	-	-	-
2B Rijkere visie op onderwijs	50.000	-	-	-
2B Visie binnensportaccommodaties	50.000	-	-	-
3B Energiebesparing bedrijven	45.000	45.000	-	-
4B Transitiekosten samenwerking Belastingen	18.475	18.475	18.475	
4C Strategische personeelsplanning	165.000	165.000	165.000	
Totaal uit algemene reserve	718.475	628.475	583.475	-

+ = extra uitgaaf reserve; - = besparing reserveren

Risico's

Ons beeld blijft dat, in basis, de financiële positie van Bronckhorst gezond is. We zijn altijd in staat geweest om vele, niet wettelijk verplichte, ambities te realiseren en kunnen tevreden zijn over het werk dat in de afgelopen jaren is verzet om deze positie te bereiken. De grotere afhankelijkheid van ontwikkelingen in het sociale domein, maar ook van de bewegingen in de algemene uitkering, maakt dat handhaving van een gezonde basis lastiger wordt. Naast deze twee risico's zijn er natuurlijk nog andere risico's te noemen, waar we oog voor hebben binnen ons risicomanagement. We willen daar niet diep op ingaan. In de jaarstukken 2016 hebt u de actualisatie van onze risico's gezien.

Risico's

Voor de onderstaande risico's hebben we geen budget meegenomen in de ramingen voor de komende jaren. Ook maken ze geen deel uit van de uitgevoerde risico-analyse (jaarstukken 2016). In de komende maanden zal hierover meer duidelijkheid moeten komen. We noemen ze hier kort:

- Gevolgen Omgevingswet

Risicovermogen

Volgens ons collegeprogramma is onderzoek gedaan naar een passende reserve-omvang. De uitkomsten daarvan staan in de herziene nota Reserves en voorzieningen. Bij de vaststelling van

die nota door uw raad in februari 2017 is de bufferfunctie gehandhaafd op € 11,5 mln en is voor het sociaal domein een aparte bestemmingsreserve gevormd (tot en met 2020).

4. Beslispunten

De inhoud van deze perspectiefnota vraagt om besluiten van uw raad. Deze beslispunten ziet u ook het raadsbesluit dat bij deze perspectiefnota hoort. Het zijn:

- In te stemmen met de verwerking van de voorstellen voor nieuwe budgetten 2018 – 2021 (hoofdstuk 2);
- In te stemmen met de verwerking van de autonome ontwikkelingen voor het bestaande beleid, de vervangingsinvesteringen en de eenmalige projecten volgens het begrotingsbeeld bestaand beleid 2018 – 2021 (hoofdstuk 3);
- Te besluiten dat de programmabegroting 2018 – 2021 voor het begrotingsjaar 2018 sluitend moet zijn en
- Bij de programmabegroting 2018 – 2021 de uitwerking van de beleidsvoorstellen uit hoofdstuk 2 te volgen wanneer bij de begroting 2018 blijkt dat uitwerking daarvan financieel haalbaar is.

5. Bijlagen

5.1. Uitgangspunten programmabegroting 2018 - 2021

In deze bijlage staan de financiële uitgangspunten die we hanteren voor het opstellen van de Programmabegroting 2018 – 2021. Waar zinvol geven we een korte toelichting op een uitgangspunt. De uitgangspunten passen we alleen toe op de 1e jaarschijf, zijnde 2018.

1.1 UITGANGSPUNTEN IN HET KORT

Uitgangspunten

Omschrijving uitgangspunt	
Lasten (algemeen)	
Prijsstijging (inflatie)	0,4% (BBP in septembercirculaire 2016)
Dotaties aan onderhoudsvoorzieningen	Zie prijsstijging (inflatie)
Subsidies	Algemene subsidieverordening indexering met 0,4%. Prestatie- en budgetafspraken volgens indexering in gesloten overeenkomsten
Gemeenschappelijke regelingen	Beginstand conform programmabegroting 2017 - 2020
Salarissen	Indexering met 2% voor Cao-stijging en stijging sociale lasten. Daarnaast doorrekening van periodieke verhogingen
Kapitaallasten	Bestaande gegevens in programmabegroting 2017 - 2020, waarbij 2021 = 2020
Baten (algemeen)	
Belastingen onroerende zaken (OZB)	Zie prijsstijging (inflatie)
Overige belastingen	Zie prijsstijging (inflatie)
Rechten	Tarieven zijn kostendekkend
Leges	Zie prijsstijging (inflatie) tot maximaal kostendekkend en rekening houdend met wettelijke voorschriften voor reisdocumenten en rijbewijzen
Overige opbrengsten	Zie prijsstijging (inflatie)
Overige uitgangspunten	
Stelpost onvoorzien	€ 3,50 per inwoner
Prijspeil meerjarenperspectief	Constante prijzen (prijspeil jaarschijf 2018)
Algemene uitkering gemeentefonds	Decembercirculaire 2016
Eenheden algemene uitkering	Vanuit feitelijke aantallen eenheden op 1-1-2017 prognose voor de stand op 01-01-2018
Kostenverdeling	Afdelingsplannen 2016 voor taakveldenbegroting
Deel van de Algemene reserve voor bufferfunctie (risicovermogen)	€ 11.500.000
Rente extern	
Bestaande opgenomen leningen	Basis is bestaande leningportefeuille
Nieuw op te nemen leningen	1,50%
Bestaande verstrekte leningen	Basis is bestaande leningportefeuille
Rekening courant	
- krediet	1maands Euriborrente plus 0,21%, medio 2017
- tegoed	1maands Euriborrente min 0,25%, medio 2017
Kortlopende uitzettingen / schatkistbankieren	Eonia, medio 2017
Leverancierskrediet	0,00%
Rente intern	
Rentetoevoeging reserves	
- algemene reserve	0,00%

Omschrijving uitgangspunt	
- bestemmingsreserve afkoop onderhoud graven	3,00%
- andere bestemmingsreserves	0,00%
<i>Renteverdeling</i>	
- investeringen grondenexploitatie	1,76%
- investeringen overig	1,50%

1.2 TOELICHTING UITGANGSPUNTEN

Prijsstijging

Voor alle goederen en diensten die we van derden afnemen, houden we rekening met genoemde prijsstijging (inflatie). Uitzondering hierop vormen de bedragen die vastliggen op grond van meerjarige overeenkomsten (zoals budgetovereenkomsten en pacht) met vaak gespecificeerde afspraken. Vanuit de meicirculaire 2017 worden de gegevens voor 2018 bekend en wordt de prijsstijging op "geld" gezet.

Dotaties aan onderhoudsvoorzieningen

Het onderhoud aan gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties voeren we uit op basis van het meerjarenplan 2014 - 2044. Het plan is opgezet voor de gehele looptijd van 30 jaar. Hierop is de jaarlijkse dotatie aan de egalisatievoorziening berekend.

Subsidies

Subsidies die we verstrekken binnen het raamwerk van de algemene subsidieverordening indexeren we met de prijsstijging zoals we die zelf over onze budgetten rekenen. Subsidies gerelateerd aan rijksuitkeringen of subsidies met een subsidieplafond, bekijken we afzonderlijk en betrekken we niet in de indexatie. Dit geldt ook voor (meerjarige) budgetsubsidies. Wijzigingen in (meerjarige) budgetovereenkomsten komen tot stand via een raadsvoorstel.

Salarissen

De salarissen rekenen we door naar de formatie zoals die op 1 juli 2016 (begroting) bekend is, rekening houdende met periodieke verhogingen. In de formatie zitten de ingevulde functies en de vacatures. De salarisstijging komt voort uit twee componenten, de verwachte sociale lastenstijging en de Cao-ontwikkeling.

Kapitaallasten

De kapitaallasten hebben we nu niet opnieuw doorgerekend in verband met de vertraging bij de jaarstukken 2016. Wel hebben we het actuele investeringsplan 2018 – 2021 verwerkt, want dit zijn nieuwe investeringen.

Belastingen (OZB en overige belastingen)

Jaarlijks passen we de belastingen aan met een index voor prijsstijgingen. Speciaal voor de OZB geldt dat we de totale OZB-opbrengst indexeren en niet het tarief. Dit heeft tot doel de waardeschommelingen van het onroerend goed niet van invloed te laten zijn op de hoogte van de te ontvangen OZB. Waardestijging van het onroerend goed betekent een daling van het tarief per eenheid en waardedaling betekent een stijging van het tarief per eenheid.

Basis voor de berekening zijn dus niet de tarieven of de taxatiewaarden, maar de werkelijke OZB-opbrengsten in het voorgaande belastingjaar. De geraamde OZB-opbrengst kan dus naast deze indexering alleen wijzigen door areaalwijzigingen (bouw, verbouw en sloop).

Rechten

Riolering en afval zijn voor onze gemeente kostendekkende producten (budgetneutraal). De kosten die er voor gemaakt worden, berekenen we op begrotingsbasis door in de tarieven. Verschillen bij de jaarrekening (overschotten of tekorten) verrekenen we –via een voorziening–

in de toekomst weer met dit product. Voor de rioolheffing baseren we dat tarief vooral op het vastgestelde gemeentelijk rioleringsplan.

Leges en overige opbrengsten

Het beleid is om kostendekkende tarieven te hanteren voor leges, overige diensten en overige opbrengsten. In de praktijk hanteren we een prijsindexering omdat er geen regels zijn op basis waarvan we de kostendekkendheid kunnen berekenen. Onder overige opbrengsten valt bijvoorbeeld de verhuur van gebouwen en gronden.

Stelpost onvoorzien

Begroten is vooruitkijken, maar niet alles is te voorspellen en te plannen. Voor onvoorziene zaken hebben we dan ook een stelpost volgens de financiële verordening. Onvoorzien is niet bedoeld om alle wijzigingen in de begroting op te vangen. Het gaat hier alleen om de onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare uitgaven (de drie O's).

Prijspeil meerjarenperspectief

Voor het meerjarenperspectief hanteren we constante prijzen en lonen. Het prijspeil in de begroting is dat van 2018. Dit betekent dat we prijsstijgingen niet doorrekenen aan de lastenkant in de volgende drie jaren, maar ook niet aan de batenkant. Ook het meerjarenperspectief van de algemene uitkering benaderen we op die manier.

Algemene uitkering gemeentefonds

De algemene uitkering krijgen we van het Rijk. Deze algemene uitkering hangt aan de ene kant samen met de omvang van de overheidsuitgaven en aan de andere kant met de taken die ermee gemoeid zijn. De ontwikkelingen hierin worden gemeld via circulaire. Voor de perspectiefnota gebruiken we de decembercirculaire 2016. Voor het opstellen van de begroting baseren we ons op de informatie uit de mei-circulaire 2017. Ontwikkelingen die vervolgens in de september-circulaire 2017 worden genoemd, nemen we mee in de aanbiedingsbrief bij de begroting 2018 - 2021.

Eenheden algemene uitkering

De berekende eenheden in de algemene uitkering zijn van belang bij het onderbouwen van begrotingsbudgetten. Naast eigen prognoses, maken we ook gebruik van schattingen van het Rijk en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Kostenverdeling

De verdeling van de salarissen naar de taakvelden baseren we op de afdelingsplannen. De apparaatskosten staan volgens de nieuwe BBV-voorschriften op het taakveld Overhead (0-4).

Deel van de Algemene reserve, dat risicovermogen vormt

Het benodigde risicovermogen bepalen we volgens het NARIS-ricicomodel. Als risicovermogen voor de begroting 2018 - 2021 houden we € 11,5 mln aan volgens de nota Reserves en voorzieningen.

Rente opgenomen en verstrekte leningen

De rentebaten rekenen we voor de begroting door aan de hand van de bestaande leningportefeuille en uitstaande personeelshypotheek. De rentelasten worden ook gebaseerd op de bestaande leningportefeuille. Voor eventueel nieuw op te nemen leningen gaan we uit van 1,5%.

Rekening courant, kortlopende uitzettingen en leverancierskrediet

Bij de bepaling van de rente spelen de ontwikkelingen op de geldmarkt een rol. Voor het bepalen van de begrote rentetarieven vormt de ontwikkeling van de tarieven van de BNG als onze huisbankier het uitgangspunt. We hanteren de volgende staffel:

Leverancierskrediet (tot € 500.000): Dit bedrag hebben we gemiddeld uitstaan aan schuld bij onze crediteuren, waarbij we de wettelijke betalingstermijn van 30 dagen hanteren.

Rekening-courant en kort geld (van € 500.000 tot € 6 mln, de maximale kredietfaciliteit bij BNG): Dit bedrag kunnen we financieren met het krediet in de rekening-courant of kasgeldlening. Als rentepercentage hierover hanteren we het gemiddelde van de percentages voor rente rekening-courant, gebaseerd op de 1-maands Euribor met een opslag van 0,21% (BNG-overeenkomst).

Lening (meer dan € 6 mln): Boven de maximale kredietfaciliteit zullen we een lening afsluiten op de kapitaalmarkt. We gaan hierbij uit van een rentepercentage dat gerelateerd is aan een lange markrente (het gemiddelde percentage van lineaire leningen bij de BNG met een looptijd van 20 jaar vast over 2016).

Rekening-courant (tegoeden): Als rentepercentage hierover hanteren we het gemiddelde van de percentages voor rente rekening-courant, gebaseerd op de 1-maands Euribor met een afslag van 0,25% (BNG-overeenkomst).

Kortlopende uitzettingen: Overtollige middelen boven 0,75% van het begrotingstotaal moeten we in de schatkist aanhouden (Schatkistbankieren). De rentevergoeding is gebaseerd op het Eoniatarief.

Vergoeding bespaarde rente

De reserves en voorzieningen zetten we in als financieringsmiddel voor de investeringen. U moet dan denken aan vaste activa en (grond)voorraden. Met de vaststelling van de nota Reserves en voorzieningen is in de geest van de actuele BBV-voorschriften de vergoeding hiervoor komen te vervallen. We kennen alleen nog een rentevergoeding voor afkoop onderhoud graven. Aan de bestemmingsreserve afkoop onderhoud graven voegen we rente toe over het saldo per 1 januari. Het percentage is gelijk aan het rentepercentage dat is gehanteerd bij de berekening van de afkoopsom.

Renteverdeling

De financieringslasten (rente) voor aangetrokken leningen verdelen we over de taakvelden binnen programma's. Aan producten met een kostprijsberekening (zoals rioolheffing en grondexploitatie) wordt een vaste rentevergoeding over de investeringen berekend. Om schommelingen in het percentage voor de aan de overige investeringen toe te rekenen financieringslasten te vermijden, hanteren we voor die investeringen een vast rentepercentage.

1.3 UITGANGSPUNTEN BESCHIKBAARSTELLING RESERVES EN KREDIETEN

Beschikking over reserves

Het instellen van, het beschikken over en het toevoegen aan reserves is de bevoegdheid van de raad. Dit kan gebeuren via een afzonderlijk raadsvoorstel, maar kan ook onderdeel vormen van de begroting, een tussenrapportage of de jaarrekening wanneer dat in het oorspronkelijke raadsbesluit (beslispunt) is vastgelegd. De verantwoording over de besteding vindt plaats via actieve informatievoorziening en in de tussenrapportages/jaarrekening van het jaar waarin het project of de besteding gerealiseerd is (nacalculatie).

Investeringskredieten

Bij de vaststelling van de begroting stelt de raad de investeringskredieten voor de betreffende jaarschijf beschikbaar. Na een collegebesluit over het feitelijke uitvoeringsplan worden kredieten definitief beschikbaar gesteld en kan de daadwerkelijke uitvoering starten. In het collegebesluit is o.a. aandacht voor de te leveren prestaties, geraamde kosten, liquiditeitsplanning en de datum van ingebruikneming. De verantwoording is gelijk aan de aanpak bij beschikking over reserves.

5.2. Investeringsplan 2018 - 2021

Progr	Omschrijving	Netto investering	Jaar	Afschr. termijn	Lasten 2018	Lasten 2019	Lasten 2020	Lasten 2021
Ondersteuning								
4C	Bureaustoelen (275)	150.000	2018	10	1.125	17.250	17.025	16.800
4C	Bedrijfsauto's (6)	180.000	2018	10	1.350	20.700	20.430	20.160
4C	Koeling in MER	26.000	2019	10	-	195	2.990	2.951
4C	UPS batterijen in MER	35.000	2019	5	-	263	7.525	7.420
4C	Biometrie	105.000	2020	5	-	-	788	22.575
4C	Bureau's (230)	175.000	2020	10	-	-	1.313	20.125
4C	Keukeninrichting	140.000	2020	10	-	-	1.050	16.100
4C	Netwerkinfrastructuur	180.000	2020	5	-	-	1.350	38.700
4C	Paspomaat	100.000	2020	10	-	-	750	11.500
4C	Serverpark	160.000	2020	5	-	-	1.200	34.400
4C	Vergaderruimten	200.000	2020	10	-	-	1.500	23.000
4C	Vloerbedekking	180.000	2020	10	-	-	1.350	20.700
4C	Audio Visuele middelen	109.000	2022	5	-	-	-	-
4C	Plotter GIS	15.000	2023	6	-	-	-	-
4C	Switches	30.000	2024	10	-	-	-	-
Ondersteuning (I&A en facilitair)					2.475	38.408	57.270	234.431
Buitenruimte								
2B	Investeringsplan Materieel Buitenruimte 2018	814.000	2018	-	24.600	116.644	114.531	112.419
2B	Investeringsplan Materieel Buitenruimte 2019	823.200	2019	-	-	21.590	74.671	73.468
2B	Investeringsplan Materieel Buitenruimte 2020	344.000	2020	-	-	-	21.075	71.369
2B	Investeringsplan Materieel Buitenruimte 2021	395.500	2021	-	-	-	-	18.856
Materieel Buitenruimte					24.600	138.234	210.277	276.112
Diversen								
2B	Digitale ontsluiting buitengebied	2.000.000	2018	40	15.000	80.000	79.250	78.500
2B	Digitale ontsluiting buitengebied	2.000.000	2019	40	-	15.000	80.000	79.250
2B	Digitale ontsluiting buitengebied	1.000.000	2020	40	-	-	7.500	40.000
2B	Parkeerplaats achter drempt	85.000	2018	40	638	3.400	3.368	3.336
2B	Parkeerplaats onderwijscluster rozenstraat	60.000	2018	40	450	2.400	2.378	2.355
2B	LED openbare verlichting	250.000	2018	15	1.875	20.417	20.167	19.917
2B	LED openbare verlichting	250.000	2019	15	-	1.875	20.417	20.167
2B	LED openbare verlichting	250.000	2020	15	-	-	1.875	20.417
2B	LED openbare verlichting	250.001	2021	15	-	-	-	1.875
					17.963	123.092	214.954	265.816
Afval								
2B	Vervangen ondergrondse afvalcontainers	300.000	2018	10	2.250	34.500	34.050	33.600
2B	Vervangen ondergrondse afvalcontainers	110.000	2019	10	-	825	12.650	12.485
2B	Vervangen ondergrondse afvalcontainers	91.000	2020	10	-	-	683	10.465
					2.250	35.325	47.383	56.550
Riolering								
2B	Vervanging IBA's elektronisch	24.190	2017	15	1.976	1.951	1.927	1.903
2B	Vervanging drukriolering	827.107	2018	15	6.203	67.547	66.720	65.893
2B	Vervanging drukriolering 2018	834.600	2018	15	6.260	68.159	67.324	66.490
2B	Vervanging randvoorzieningen elektronisch 2018	16.900	2018	15	127	1.380	1.363	1.346
2B	Vervanging gemalen elektronisch 2019	36.900	2019	15	-	277	3.014	2.977
2B	Vervanging IBA's elektronisch 2019	57.300	2019	15	-	430	4.680	4.622

Progr	Omschrijving	Netto investering	Jaar	Afschr. termijn	Lasten 2018	Lasten 2019	Lasten 2020	Lasten 2021
2B	Vervanging drukriolering 2019	876.000	2019	15	-	6.570	71.540	70.664
2B	Vervanging randvoorzieningen elektronisch 2019	187.800	2019	15	-	1.409	15.337	15.149
2B	Vervanging meetapparatuur riolering 2019	73.500	2019	5	-	551	15.803	15.582
2B	Vervanging drukriolering 2020	73.800	2020	15	-	-	554	6.027
2B	Vervanging vrijvervalriolering 2020	2.013.700	2020	40	-	-	15.103	80.548
2B	Vervanging vrijvervalriolering 2021	566.500	2021	40	-	-	-	4.249
2B	Drukriolering electromechanisch 2021	226.000	2021	15	-	-	-	1.695
2B	Vervanging IBA's elektronisch 2021	65.800	2021	15	-	-	-	494
2B	Vervanging drukriolering bouwkundig 2021	126.900	2021	40	-	-	-	952
2B	Vervanging randvoorzieningen elektronisch 2021	16.600	2021	15	-	-	-	125
					14.565	149.099	276.696	361.665
	Geraamde lasten Investeringsplan	16.831.299			61.853	484.157	806.580	1.194.574

5.3. Voortgang collegeprogramma

Visie verbindend werken

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Duurzame ontwikkeling	Visie verbindend werken	1A Vergaderstructuur		In de raad van mei zal een raadsvoorstel worden behandeld voor de herichting van de raadzaal. Daarbij wordt als uitgangspunt meegenomen een multifunctioneel gebruik en ondersteunend aan verschillende vergadervormen. De griffie gaat in 2017 verder met de raad stilstaan bij de wijze van vergaderen passend bij gemeente Bronckhorst.
Duurzame ontwikkeling	Visie verbindend werken	2D Pro-actieve rol gebiedsambtenaren	Continue proces	De inzet van de gebiedsambtenaren is versterkt (in uren). Er is wisseling van gebiedsambtenaren geweest. Huidige team functioneert goed. Blijvende afstemming tussen gebiedsambtenaren en organisatie over versterken van elkaars rollen.
Duurzame ontwikkeling	Visie verbindend werken	1A Verduidelijken begrippen en rollen en gedeeld beeld netwerken	Voor mei 2018	Intern traject loopt (Continue proces): momenteel wordt gewerkt aan de invoering van competentie management en Bronckhorst Leert. Met de raad willen we na de zomer in een themabijeenkomst de balans opmaken van de proeftuintjes en daaruit een aantal conclusies benoemen. Dit zou dan een advies kunnen worden van de "huidige" raad aan de "nieuwe" raad in 2018.
Duurzame ontwikkeling	Visie verbindend werken	1A Verbindend werken uitdragen (raad, inwoners, organisaties, DBO's en ondernemers)	Voor mei 2018	Traject raad loopt (zie boven). Contacten Bronckhorster Uitdaging voor verbreding. Relatie transformatie sociaal domein.
Duurzame ontwikkeling	Visie verbindend werken	1A Gedeeld beeld over inwonerinitiatieven/Right to Challenge	2017	Right to Challenge: actieve informatie raad in 2017.
Visie verbindend werken				

Leefbaarheid

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Landschap pelijke kwaliteit	Leefbaarheid	2A Vrijkomende accommodaties	Continue	De werkgroep Vrijkomende Gemeentelijk accommodaties is verbreed en zal al het vrijkomend vastgoed in de gemeente bespreken en hierover het college adviseren. Werkgroep levert maatwerk.
Duurzame ontwikkeling	Leefbaarheid	2D Andere wijze van overleg met DBO's	Klaar	is aangepast. De DBO's organiseren zelf de bijeenkomsten waarbij het college wordt uitgenodigd
Zorg dichtbij	Leefbaarheid	2D Ontmoetingsruimte in iedere kern / monitoren	Voor mei 2018	Overzicht maken van de ontmoetingsruimten is in de maak en de nodige acties, indien mogelijk, worden daarbij in beeld gebracht
Duurzame ontwikkeling	Leefbaarheid	2D Aandacht voor kernen		is een Continue proces
Zorg dichtbij	Leefbaarheid	2D Evaluatie leefbaarheid	Voor mei 2018	Bestaande instrumenten inzetten om leefbaarheid te monitoren, is een

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
				Continue proces. Nog Smart maken wat gemonitord moet worden.
		Leefbaarheid		

Regionale samenwerking

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Overige	Regionale samenwerking	1B Investerings prioriteiten Agenda 2020: inzetten extra capaciteit regionale projecten	Klaar	Gerealiseerd
Overige	Regionale samenwerking	1B Cofinanciering LEADER-projecten		Naast de financiële bijdrage en het leader-cafe is er een extra informatie-avond georganiseerd voor de inwoners en verenigingen uit de gemeente Bronckhorst. Ook zijn er extra publicatie's geplaatst in Contact over het LEADER programma. In de eerste aanvraag-ronde zijn drie projecten vanuit de gemeente Bronckhorst ingediend maar hebben de finale toetsing niet doorstaan en een project heeft zich teruggetrokken. er zijn op dit moment gesprekken met een aantal initiefnemers om een project in te dienen.
Overige	Regionale samenwerking	1B Voortrekkersrol, Betrokkenheid raadsleden en Evaluatie	Voor mei 2018	Voortrekkersrol (zowel bestuurlijk als ambtelijk) verloopt goed. Ondersteuning van Strategische Focus. Ambtelijke inzet is in beeld gebracht. Analyse daarop wordt nog opgepakt. Zowel bestuurlijk als ambtelijk betrokkenheid bij doorontwikkeling van regionale samenwerking en de Regio.
Overige	Regionale samenwerking	1B Betrokkenheid en bewustwording bij raadsleden (effecten krimp en regionale aanpak)	Voor mei 2018	Jaarlijkse bijeenkomsten voor raadsleden over rol regio, over Smart Industry, etc, Nieuwbrief Regio Achterhoek, Informatie door wethouder in commissie
Overige	Regionale samenwerking	1B Evaluatie voor de raad met beschrijving voortgang regionale samenwerking.	Voor mei 2018	Dit wordt verwerkt als onderdeel van de totaalevaluatie van het collegeprogramma najaar 2017
		Regionale samenwerking		

Veiligheid en handhaving

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Overige	Veiligheid en handhaving	1A Monitoren veiligheid via onderzoeken / onderzoek inwonerpanel	Voor mei 2018	Onderzoek door Moventum onder het inwonerspanel is inmiddels uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek worden tijdens een presentatie in de raadscommissie van mei 2017 toegelicht.
Overige	Veiligheid en handhaving	1D Kijken naar criminaliteit	Continue proces	Criminaliteitscijfers worden jaarlijks aangeleverd en geanalyseerd. Dit is een Continue proces. In de commissievergadering van mei 2017 zal een toelichting door de teamchef van de politie worden gegeven op de cijfers en ontwikkelingen binnen de prioriteiten.

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Overige	Veiligheid en handhaving	6A Handhavers erbij		De gemeenteraad heeft vanaf 2017 structureel € 100.000 extra beschikbaar gesteld. Werving voor de extra formatie is begin 2017 gestart en nagenoeg afgerond. In het Uitvoeringsprogramma 2017 zijn de activiteiten op het gebied van toezicht en handhaving voor dat jaar vastgelegd.
Overige	Veiligheid en handhaving	1A In stand houden veilige woon- en leefomgeving: Onderzoek Verkeersveiligheid	Voor mei 2018	aan de uitkomsten vanuit het onderzoek inwonerpanel wordt gewerkt.
		Veiligheid en handhaving		

Kindvoorzieningen

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Zorg dichtbij	Kindvoorzieningen	4A Strategisch IHP: Evaluatie	Voor mei 2018	Evaluatie IHP wordt uitgevoerd in 2017. De conclusies en aanbevelingen worden meegenomen naar een nieuw strategisch IHP 2018 en verder.
Zorg dichtbij	Kindvoorzieningen	4A Leerlingprognoses	Continue proces	In 2016 zijn nieuwe prognoses gemaakt. Deze worden tweejaarlijks uitgevoerd. Er zijn (grote) verschillen te zien in de prognose op gemeenteniveau en op postcode niveau. Voor sommige scholen is deze prognose gunstiger dan voor de andere. De prognoses worden gebruikt in de gesprekken met de kindvoorzieningen over de begeleiding bij daling van leerlingenaantallen en de gevolgen daarvan.
Zorg dichtbij	Kindvoorzieningen	4B Cultuurpact	Start in 2017	We gaan per 1 januari 2017 van start met het nieuwe pact. Dit zijn regionale afspraken met als doel de culturele identiteit en leefbaarheid van de Achterhoek te versterken, met als dragers cultuur, erfgoed en amateurkunst. Vanuit het pact worden diverse projecten uitgevoerd.
Zorg dichtbij	Kindvoorzieningen	4A Begeleiding scholen: Kwaliteitsverbetering in de kindvoorzieningen stimuleren en begeleiding scholen rond fusering en sluiting	Doorlopen proces!	De gemeente kijkt vanuit haar regierol mee met het de besturen van onderwijs naar de toekomst van de scholen in Bronckhorst. Hierbij kijken we breder dan alleen de onderwijshuisvesting. De gesprekken gaan niet meer zozeer gaan over 'stenen' maar ook over onderwijshoud, verbinding met omgeving en in sommige kernen ook over samenwerking en oplossingen zoeken voor leegstand. Dit moet uiteindelijk leiden tot een bredere gezamenlijke visie op het onderwijs. De insteek is om met een bredere verantwoordelijkheid integraal beleid te voeren op onderwijs en onderwijshuisvesting. Uitdagingen hierbij zijn leerlingdaling, verduurzaming van het scholenbestand en de verbinding met het sociaal domein. Dit is een

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
				langdurige proces waarbij nog niet helder is of de visie klaar is voor mei 2018.
Zorg dichtbij	Kindvoorzieningen	4A Pilot school 0-12	Voor mei 2018	Vanuit de rijkere visie op onderwijs (zie boven) een pilot doen waarbij onderwijs en aanpalende sectoren (sport, cultuur, natuur, etc) samen werken aan een voorziening van 0-12, van 7.00-19.00. In het najaar 2016 zijn verkennende gesprekken gevoerd. In 2017 wordt een concreet voorstel voor uitvoering van een pilot gedaan.
		Kindvoorzieningen		

Zorg en welzijn

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Zorg dichtbij	Zorg en welzijn	8A Belemmerende regels voor langer thuis wonen. Regels waar nodig aanpassen om langer thuis te kunnen wonen: Pilot subsidieregeling	Klaar	In 2016 is de blijversregeling vastgesteld. Voor de mantelzorgwoningen is in 2017 nieuw beleid vastgesteld.
Zorg dichtbij	Zorg en welzijn	8A Verandertraject Welzijn	Continue proces	Welzijnswerkers zijn onderdeel geworden van het sociaal teams en blijven vanuit hun rol het welzijnswerk ontwikkelen. Samen met de partners in het veld.
Zorg dichtbij	Zorg en welzijn	8A Inzet op preventie in bijvoorbeeld sport en cultuur	Continue proces	Er zijn diverse resultaten gerealiseerd: verbreding inzet combinatiefunctionarissen naar het sociaal domein, het project Achterhoek in Beweging en de nationale sportweek. Daarnaast zijn er nog projecten in ontwikkeling zoals Volwassenen op gezond gewicht en alcoholmatiging. Deze projecten gaan in 2017 en 2018 leiden tot daadwerkelijke interventies.
Zorg dichtbij	Zorg en welzijn	8A Ombudsfunctie. Sociale ombudsman	Klaar	Ombudsfunctie is in Raad geweest.
Zorg dichtbij	Zorg en welzijn	8A Communicatieplan sociaal domein. Goede informatievoorziening over regelingen	Voorjaar 2017	Is Continue proces, er zijn nieuwe folders beschikbaar over de diverse regelingen. In het voorjaar van 2017 wordt huis-aan-huis informatie verspreid over wat de sociale teams voor de inwoners van Bronckhorst kunnen betekenen.
Zorg dichtbij	Zorg en welzijn	8B Ondersteuningsarrangementen. Iedereen zorg en ondersteuning die nodig is: Een gezin, een plan, een regisseur.	Is continue proces	Is als werkwijze ingevoerd in het sociaal team.
Zorg dichtbij	Zorg en welzijn	8B Mantelzorg. Aansluiting bij de vraag en behoefte van mantelzorger en goede ondersteuning bieden.	Gereed 2017	Ondersteuning van de mantelzorger loopt via de toegang (sociale teams), het mantelzorgcompliment en de mantelzorgverwendag. Deze onderdelen zijn geïmplementeerd en succesvol. In 2016 en 2017 is kwantitatief en kwalitatief onderzoek gedaan onder mantelzorgers op basis waarvan aanpassing op het beleid worden voorgesteld. Inmiddels is het beleid voor mantelzorgwoningen aangepast.

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Zorg dichtbij	Zorg en welzijn	8B Samenwerken in de eerste lijn. Inzet preventie	Is continue proces	Er wordt op verschillende manieren gewerkt aan de samenwerking met de eerste lijnsvoorzieningen. Als eerste door de sociale teams die via hun netwerk nauw samenwerken met de eerste lijnsvoorzieningen. Daarnaast worden er projecten gedaan die deze samenwerking bevorderen zoals Zorghuus Vorden, samenwerking met praktijkondersteuners bij de huisartsen en Bloei. Verder wordt er in 2017 een scan gemaakt van de algemeen toegankelijke voorzieningen in de verschillende gebieden. Op basis van deze scan wordt gekeken of er nog hiaten zijn die opgevuld moeten worden. Doel is een zo breed mogelijk algemeen toegankelijk aanbod.
Zorg dichtbij	Zorg en welzijn	8B Naadloze overgang van ondersteuning 18- naar 18+. Aandacht voor 18+	Voor mei 2018	De overgang van jongeren met ondersteuning naar volwassenzorg is een thema op de regionale agenda sociaal domein. Via de aanpak kwetsbare jeugd zijn er afspraken gemaakt tussen gemeenten en aanbieders.
Zorg dichtbij	Zorg en welzijn	8B Ruimte voor innovatie": Innovatievoorstel		Innovatievoorstel is vastgesteld. Adviescommissie is benoemd en coördinatie is geregeld. Bij de inkoop van zorg 2017 e.v. is ook ruimte voor innovatie. In 2017 wordt een pro-actief communicatietraject ingezet.
Zorg dichtbij	Zorg en welzijn	8B Rol sociale teams en gebiedsambtenaren verder uitgewerkt	Continue proces	De sociale teams en gebiedsambtenaren hebben afspraken gemaakt over hun rollen, taken en samenwerking. Deze afspraken zijn Continue item van aandacht.
Zorg dichtbij	Zorg en Welzijn	1C Vluchtelingen/statushouders	continue	Afstemming met de regio over de uitvoering van de totale taakstelling Vluchtelingen en Statushouders. In Bronckhorst zoeken we locaties voor m.n. statushouders. Naast de taakstelling hebben we een doelstelling om extra statushouders te huisvesten. We werken in de regio aan een gezamenlijke opdracht wat betreft de huisvesting van de statushouders en er is sprake van onderlinge verevening. Daarnaast bieden we een intensieve integratie: Bronckhorst heet Welkom.
Zorg dichtbij	Zorg en welzijn	8C Basisinkomen agenda 2017	voor mei 2018	Mogelijkheden bekijken om regeldruk te verkleinen in uitkeringssituatie. Maatwerk langdurige bijstand.
		Zorg en welzijn		

Wonen en buitengebied

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Duurzame ontwikkeling	Wonen en buitengebied	2A Volgen Regionale woonvisie	Continue	Regionale Woonvisie is inmiddels opgevolgd door de Regionale Woonagenda. In mei 2015 is de Regionale Woonagenda door de 7 gemeenteraden vastgesteld.

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
				Afspraken daarin waaronder monitoring worden onder leiding van de regionaal coördinator opgepakt en uitgevoerd. De woonagenda is in 2017 in voorbereiding en de uitvoering is in 2018.
Duurzame ontwikkeling	Wonen en buitengebied	2A Kernenfoto's: wegbestemmen woningen. Woonagenda obv kernenfoto's.	continu	In mei 2015 is de Regionale Woonagenda door de 7 gemeenteraden vastgesteld. Afspraken daarin waaronder monitoring worden onder leiding van de regionaal coördinator opgepakt en uitgevoerd. College heeft besloten tot deelnemen aan een proeftuin Vitale Kernen (start in Hengelo) waarin de kernen zelf een visie maken voor een compacter centrum (zie ook onderdeel economie/ detailhandel). De woonagenda wordt tweejaarlijks geactualiseerd. Op basis van de regionale woonagenda is een regionaal plan van aanpak Wonen opgesteld. De activiteiten genoemd in dit plan van aanpak worden voor een groot deel in 2017 uitgevoerd. Het gaat onder meer om een Achterhoek Woonwensen en Leefbaarheidsonderzoek, het inrichten van regietafels WOnen en zorg en het verder terugbrengen van de woningaantallen. Verder is er aandacht voor de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad. De resultaten van deze activiteiten worden benut als input voor de volgende evaluatie van de regionale woonagenda. Vitale Kernen zitten in opstartfase.
Landschap-pelijke kwaliteit	Wonen en buitengebied	2A Visie op sloop: regionaal en lokaal (op basis van pilot)	Voor mei 2018	Gestart wordt met omgevingsvisie. (zie nieuwe ontwikkelingen). Combinatie met Zon op erf en Asbestrein. Tegelijkertijd is gestart met een pilot sloopfonds "stoppende agrarische bedrijven". met als doelstelling Regionaal Beleid wat aansluit bij het Vastgoed Transitiefonds. Besluit college nota bovenwijks, bedrag € 100.000 voor zowel 2016 als 2017.
Duurzame ontwikkeling	Wonen en buitengebied	2A Startersleningen verstrekken. Evalueren	Klaar	Evaluatie heeft plaatsgevonden. De gemeenteraad heeft op 29 oktober 2015 een nieuwe verordening tbv voortzetting van de regeling vastgesteld. Daarnaast is er een nieuwe regeling voor hulp bij financiering bij restschuld door de gemeenteraad vastgesteld.
Duurzame ontwikkeling	Wonen en buitengebied	2A Bewustwording levensloopbestendig en duurzame woningen	continu	Nieuwe Woongemak-markt heeft plaatsgevonden. Als vervolg wordt verdergaande samenwerking met de deelnemende partijen nader onderzocht. Een blijverslening (SVN) is regionaal opgepakt en is naar verwachting volgend voorjaar gereed in het kader van langer zelfstandig

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
				blijven wonen en woningaanpassing c.q. levensloopbestendigheid. Mbt duurzaamheid is er een duurzaamheidslening vastgesteld.
Duurzame ontwikkeling	Wonen en buitengebied	2A Seniorenwoningen in Zelhem	Deels voor mei 2018	Er wordt uitvoering gegeven aan de regionale woonagenda. Met de provincie loopt een aanvraag in het kader van de regeling Steengoed Benutten.
Landschap-pelijke kwaliteit	Wonen en buitengebied	2C Visie op aanpak verpaupering	Voor mei 2018	Er is een start gemaakt met een integrale aanpak leegstand voor de regio in samenwerking met de provincie.
Landschap-pelijke kwaliteit	Wonen en buitengebied	2C Met raadsleden voorbeelden bekijken	Klaar	Is uitgevoerd
Landschap-pelijke kwaliteit	Wonen en buitengebied	2C Visie ontwikkelen Doorvertaling demografische ontwikkeling. Toekomst en rol gemeente. Ambitieniveau bepalen	Voor mei 2018	Nav nieuw prognoses CBS wordt een quickscan gemaakt: wat betekenen prognoses precies, doen we de goede dingen, waar liggen nog kansen. Relatie omgevingsvisie.
Landschap-pelijke kwaliteit	Wonen en buitengebied	2C Visie op kwaliteit buitenruimte: Hoofdgroenstructuurplan, LOP. Beheerplannen	Voor mei 2018	LOP vormt nu basis voor handelen gemeente. Dorp en rand is een onderdeel daarvan. Volgens de principes van verbindend beheer (verwijzing naar rij 73) worden de komende jaren de verschillende beleids- en beheerplannen geactualiseerd. Het afvalwaterketenplan staat voor 2017 op de planning. Het plan wordt integraal met verschillende partijen in de keten opgesteld en op basis van verbindend beheer worden diverse probleemanalyses uitgevoerd en meerdere oplossingsmogelijkheden gewogen.
Landschap-pelijke kwaliteit	Wonen en buitengebied	Aanpassen Omgevingsverordening voor het onderdeel kappen van houtopstanden	Voor mei 2018	Wordt in de loop van 2017 opgepakt en uitgewerkt na het vaststellen van het bomenbeleidsplan.
Landschap-pelijke kwaliteit	Wonen en buitengebied	Visie Verbindend Beheer	Voor mei 2018	Eind 2016 is een integraal afwegingsmatrix (risicomatrix) opgesteld. Deze matrix maakt het mogelijk om uniform, transparant en integraal prioriteiten te stellen voor het beheer van de diverse onderdelen in de openbare ruimte. Met deze methodiek maak je inzichtelijk wat je aan de oorzaak kan doen en wat je kan doen om het gevolg te beperken. Er worden altijd verschillende oplossingen bekeken. De niets-doen-variant, huidig beleid en meerdere alternatieve oplossingen worden elk beoordeeld op hun effectiviteit. De investering die nodig is wordt afgezet tegen het positieve (soms ook het negatieve) effect op de verschillende bedrijfswaarden. De effectiviteit van de verschillende oplossingen wordt op die manier uniform beoordeeld en vastgelegd.

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
		Wonen en buitengebied		

Breedband

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Duurzame ontwikkeling	Breedband	2D Digitale ontsluiting buitengebied	Voor mei 2018	Organiseren van een bestuursovereenkomst vraagbundeling. Uitvoering geschiedt door een op te richten Achterhoekse maatschappij. d.d. 23/11 herijking route (openbare selectieprocedure via steunregeling en overheids BV) door wethouders en Gedeputeerde met n.a.v. KPN uitrol glasvezel en draadloos in buitengebied en mogelijke CIF-variant. Uitkomst herijking is basis voor verdere uitwerking en bestuurlijke besluitvorming. Er zijn 3 scenario's die nu verder onderzocht worden. Er is een convenant met CIF gesloten. Aanleg mogelijk pas in tranche 2017, maar nog onzeker. Zeven overgebleven gemeenten werken nu alternatief plan uit voor besluitvorming in de raad van mei/juni 2017.
		Breedband		

Aanbesteding en inkoop

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Overige	Aanbesteding en inkoop	7C Begeleiding door eigen adviseur. Aandacht voor CAO, Balkenende norm, etc	Klaar	Huidige werkwijze voortzetten. Procedures worden complexer, budgetten groter. Vraagt meer begeleiding van de medewerkers, door inkoopadviseur wordt hier proactief informatie op verstrekt.
Overige	Aanbesteding en inkoop	7C Innovatieve uitvoeringsvoorstellen uit markt. Aandacht voor cao, Balkenendenorm.	Klaar	In ons huidige inkoop- en aanbestedingsbeleid is dit opgenomen. Ook is dit jaar is sprake van regionale herijking van dit beleid (afgerond jan 2017), waarbij dit onderdeel structureel een plek krijgt. Innovatief aanbesteden: gemeente geeft ruimte voor creativiteit aan ondernemers en inwoners, dit bevordert innovatieve uitvoeringsoplossingen.
Overige	Aanbesteding en inkoop	7C Goed voorbeeld als werkgever	Klaar	Voorstel PenO voor raad over 'sociaal werkgeverschap' (door gemeente Bronckhorst als organisatie) afgerond. Uitvoering is gestart: bieden van arbeidsplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt binnen de organisatie. Concreet: Maatjes cluster Buiten,
Overige	Aanbesteding en inkoop	7C Evaluatie aanbestedings-/ inkoopbeleid.	2017	De evaluatie wordt regionaal opgepakt. Mede door diverse regionale aanbestedingen (o.a. de jeugd/WMO, flexwerk, basismobiliteit Achterhoek) is het niet gelukt om de evaluatie in januari af te ronden. In de planning is nu opgenomen om

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
				(de)college(s) in april a.s. hierover te adviseren. De ra(a)d(en) zullen worden geïnformeerd via de actieve informatievoorziening. Overigens zal het huidige inkoopbeleid niet rigoureuus veranderen.
		Aanbesteding en inkoop		

Bereikbaarheid

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Landschap- pelijke kwaliteit	Bereikbaarheid	6B Verkeerskundige knelpunten in beeld en uitvoering	Voor mei 2018	Knelpunten zijn in kaart gebracht. Uitvoering en prioriteiten worden in 2017 gestart
Zorg dichtbij	Bereikbaarheid	6B Basismobiliteit kadernota	Klaar	Kadernota basismobiliteit in oktober 2015 in raad vastgesteld.
Zorg dichtbij	Bereikbaarheid	6B Basismobiliteit uitvoering	2016	Uitvoering opgestart in 2016, gereed 1-1-2017.
		Bereikbaarheid		

Economie en werkgelegenheid

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Zorg dichtbij	Economie en werkgelegen- heid	2B Social return samen met bedrijven Werkgevers stimuleren in dienst nemen mensen met arbeidsbeperking	Voor mei 2018	Bedrijfsbezoeken met College. Uitreiken van Unieke Achterhoekers erkenningen aan bedrijven. Inzet Jobhunter. Detachering beschut binnen Deltamedewerkers bij PMS. Detachering Deltamedewerkers Cluster Buiten gemeente Bronckhorst, samenwerking praktijkscholen en samenwerking Werkgeversservicepunt in Doetinchem.
Zorg dichtbij	Economie en werkgelegen- heid	8A Ontwikkelen leer-werktrajecten. Werkgeversservicepunt / leerwerktrajecten	Voor mei 2018	Loopt. Werkgeversservicepunt contacten met bedrijven die leerwerktraject kunnen bieden. Contact met sectorplan nieuw Werk Achterhoek, Samenwerken met Leerwerkloket, Oriënteren bedrijfsvakschool.
Zorg dichtbij	Economie en werkgelegen- heid	1C Winkeltijdenwet	Klaar	Uitgevoerd
Landschap- pelijke kwaliteit	Economie en werkgelegen- heid	Structuurvisie 4 kernen (de term wordt vitale kernen)	Hangt af van de partijen in de samenleving	We gaan plannen maken met diverse stakeholders voor de 4 kernen.
Landschap- pelijke kwaliteit	Economie en werkgelegen- heid	2B Detailhandel buitengebied alleen eigen producten	Voor mei 2018	Visie hierop wordt meegenomen.
Landschap- pelijke kwaliteit	Economie en werkgelegen- heid	2B Bedrijven stimuleren om de uitbreiding regionale bedrijventerreinen te realiseren	Ja, blijft continu proces	Wordt uitgevoerd (samenwerkingsovereenkomst West-Achterhoek, oa bedrijventerrein A18). Regionaal wordt de economische visie west achterhoek (ontsluiting van de Achterhoek) opgesteld en kan deze vertaald worden naar een lokaal uitvoeringsprogramma. Het RPB (Regionaal Programma Bedrijventerrein wordt opgestart gaat

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
				verder onder de werknaam Aanpak Achterhoekse Bedrijventerrein. De Economische Visie Achterhoek is opgesteld en wordt in 2017 vertaald naar Lokaal Beleid. in het voorjaar 2017 wordt hierover een bijeenkomst met de Raad georganiseerd.
Landschap- pelijke kwaliteit	Economie en werkgelegen- heid	2B Bestaande bedrijven meedenken en faciliteren binnen de bestaande kaders	Ja (onder- nemers fonds, start innovatie- hub)	Ondernemersfonds is afgerond. Proef voor 3 jaar. Innovatiehub: gesprekken tussen deelnemende partijen, waaronder de gemeente lopen. We verwachten dat we in 2017 kunnen starten.
Landschap- pelijke kwaliteit	Economie en werkgelegen- heid	1C Reclamebeleid herijken	Klaar	Reclamebeleid is geactualiseerd
Duurzame ontwikkeling	Economie en werkgelegen- heid	3B Toerisme	Voor mei 2018	Vrijtijdsagenda: is opgesteld en besproken in poho, en is in oktober 2016 in alle Achterhoekse colleges vastgesteld. Belastingen: na evaluatie met het GBT komt duidelijkheid inzake de inkomsten toeristenbelasting versus budget toerisme. Achterhoek Toerisme: Continue proces Bedrijven: meedenken bestemmingsplan + planologisch faciliteren Verbinden: Continue proces Cofinanciering: Continue proces Grensoverschrijdend: Continue proces
Duurzame ontwikkeling	Economie en werkgelegen- heid	2B Evaluatie	Voor mei 2018	met college bepalen wat geëvalueerd wordt.
Overige	Economie en werkgelegen- heid	1C Digitaal meldpunt overbodige regelgeving	Klaar	Is gereed
		Economie en werkgelegenheid		

Duurzaamheid

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Routeplan 2030 energieneutraal	Voor mei 2018	Routekaart is op 10 oktober 2016 door college vastgesteld (Regionale Uitvoeringsagenda Duurzame Energie). Actieve informatievoorziening is naar gemeenteraad gegaan.
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Stimuleringsmaatregelen innovatie	Voor mei 2018	Duurzaamheidslening is in 2016 ingesteld
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Verduurzamen bermonderhoud. Energie:2030 energieneutraal. Routeplan, bewustwording, stimuleren initiatieven	Voor mei 2018	Bermonderhoud verduurzamen door verschrallen van de bodem. Het areaal te verschrallen bermen uitbreiden, waardoor meer variatie en kruiden ontstaan. De afvoerstromen gebruiken voor energieopwekking, natuurlijke meststoffen en de productie van papier. Voor de productie van papier lopen diverse pilotprojecten waaraan wij

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
				momenteel meewerken. Eind 2017 is hierover meer bekend.
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Afval: voorlichting en preventie	Voor mei 2018	Het "Grondstoffenplan gemeente Bronckhorst 2017-2020" is de gemeenteraad voorgelegd. Bronckhorst is binnen het werkgebied van Circulus-Berkel nog steeds koploper op gebied van afvalscheiding,. Doelstelling voor de komende beleidsperiode is een daling van het restafval van 88 kg per inwoner naar 55 kg in 2020. Naast vermindering van de hoeveelheid restafval is het voorkomen van voedselverspilling speerpunt van het Grondstoffenbeleid de komende 4 jaar.
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Evalueren afvalbeleid	Klaar	Voor de productie van papier lopen diverse pilotprojecten waaraan wij momenteel meewerken. Eind 2017 is meer bekend hierover.
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Plan van aanpak voedselverspilling		Er is subsidie bij de provincie aangevraagd voor een voedselcoördinator. In het Grondstoffenplan is aanpak van voedselverspilling speerpunt van beleid. Samen met Circulus, de gemeente Deventer en de GAD Gooi en Vechtstreek verkennen wij de mogelijkheden voor een gezamenlijke aanpak van voedselverspilling. Deze samenwerking moet leiden tot een plan van aanpak dat rond de zomer van 2017 gereed is. Wij denken hierbij aan acties om samen met inwoners en bijvoorbeeld supermarkten verspilling van voedsel tegen te gaan.
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Energie:2030 energieneutraal. Routeplan	Voor mei 2018	Energietransitie nota Duurzame Energie Achterhoek en Uitvoeringsagenda Achterhoek Energieneutraal 2030 is door college vastgesteld. Dak gemeentehuis komt uitbreiding zonnepanelen en dak nieuwe gemeentewerf komen ook zonnepanelen. Subsidierегeling Achterhoek Bespaart 2015 is volledig benut. Regionale verkenning Zon op Erf uitgevoerd. Duurzaamheidslening ingevoerd.het routeplan is klaar.
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Energie:2030 energieneutraal. Bewustwording, stimuleren initiatieven	Voor mei 2018	Solarpark de Kwekerij is gereed en sinds augustus 2016 wordt zonnestroom opgewekt. SDE is toegekend aan initiatiefnemer. Provincie/gemeente heeft financiële bijdrage beschikbaar gesteld voor landschappelijk inpassen van het solarpark. Opdracht gegeven aan de AGEM voor uitvoeren haalbaarheidsonderzoek naar

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
				mogelijkheid van een zonneweide op de voormalige voetbalvelden in Hoog-Keppel en Baak.
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Energie:2030 energieneutraal. Bewustwording, stimuleren initiatieven	Voor mei 2018	Bermonderhoud verduurzamen door verschrallen van de bodem. Het areaal te verschrallen bermen uitbreiden, waardoor meer variatie en kruiden ontstaan. De afvoerstromen gebruiken voor energieopwekking, natuurlijke meststoffen en de productie van papier.
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Energie: Huidige lijn windmolens volgen en pilot kleine windmolens evalueren	Voor mei 2018	Verkenning met partners over mogelijkheden voor windenergie in Bronckhorst is gerealiseerd. met als uitkomst dat de gemeente Bronckhorst voorlopig geen geschikte locatie is. Het project kleine windmolens is afgerond en heeft z'n doorvertaling gekregen door het opnemen in het bestemmingsplan buitengebied.
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Aanjagen duurzaamheidsprojecten	Voor mei 2018	Twee energiecooperatie zijn in 2015 gestart (BOEN en Wichmond-Vierakker). Beide bezig met postcoderoosproject [collectief zonneproject].
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Voortzetten huidig duurzaamheidsbeleid: goede informatie, actieve communicatie	Klaar	Regelmatig informatie over duurzaamheidsprojecten en subsidiemogelijkheden. Ook via AGEM/verduurSaam energieloket
Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheid	6A Onderzoek digitaal energieloket	Klaar	Regionaal verduurSaam Energieloket is sinds juni 2015 operationeel (website en telefonisch).
		Duurzaamheid		

Financiën

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Overige	Financiën	7A Ontwikkelingen OZB. OZB jaarlijks indexeren	Continu	Uitgevoerd
Overige	Financiën	7B Herijking reserve-omvang: Onderzoek naar passende reserve	Klaar	In de raad van februari 2017 is de nota reserves en voorzieningen vastgesteld. Hierin is opgenomen het minimum niveau van de algemene reserve (bufferfunctie) en het minimum omvang van de reserves in totaal (robuustheid van de gemeente). In de nota is tegemoedgekomen aan de wensen uit het collegeprogramma.
Overige	Financiën	7C Sturingsinformatie raad. Indicatoren/sturingsinformatie voor de raad	1 jan 2018	Binnen de kwaliteits- en digitaliseringsslag financiële stukken (toegankelijk maken van financiële stukken voor raadsleden en inwoners) is ook aandacht voor indicatoren en risico's. De landelijke indicatoren (BBV-voorschrift) staan in de programmabegroting 2017. Ook is de taakveldenbegroting als sturingsinstrument beschikbaar. De opname van de eerste lokale indicatoren en de

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
				risicobeschrijving staat gepland voor de programmabegroting 2018 - 2021. Voor de indicatoren wordt een extern bureau aangetrokken, die mogelijk ook (een deel van) de risicobeschrijving doet. Intern testen van de websiteversie van de begroting (organisatie en raad) tot en met kalenderjaar; extern vanaf begrotingsjaar 2018.
Duurzame ontwikkeling	Financiën	7B Brandweerkazerne, werf en IKC Steenderen bij begroting	Voor mei 2018	Uitgevoerd, realisatie vindt plaats
Overige	Financiën	8B Decentralisaties binnen budget	Voor mei 2018	Uitvoering vindt de komende jaren plaats binnen budget. In de loop van 2017 en 2018 wordt duidelijk of we beleidsdoelen voldoende bereiken (zelfredzaamheid, algemene toegankelijkheid) en of dat structureel binnen budget gerealiseerd kan worden.
Overige	Financiën	7B Extra uitgaven samen met besparingsbesluiten	Continu	Continue proces.
		Financiën		

Monumentensubsidie

Pijler	Thema	Speerpunt	Wanneer	Stand perspectiefnota
Landschap pelijke kwaliteit	Monumenten subsidie	Evaluatie	Klaar	Gedaan.
Landschap pelijke kwaliteit	Monumenten subsidie	3B Herziening monumentensubsidie	Klaar	In februari 2017 is de nieuwe subsidieverordening onderhoud en duurzaamheid door de Raad vastgesteld. Vanaf 1 maart is de subsidie weer beschikbaar.
Landschap pelijke kwaliteit	Monumenten subsidie	LOP/cultuurhistorie:	Klaar	In 2016 hebben wij een schetschuit georganiseerd voor landgoed 't Medler. In het voorjaar van 2017 doen wij dit voor kasteel Keppel/het dorp Laag-Keppel.
		Monumentensubsidie		